

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

23 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul Gorlenco Oleg în numele părții vătămate Croitoru Sergiu și a avocatului Rusev Serghei în interesele inculpatului Mocanu Ruslan, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Cantemir din 10 martie 2016 și a deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 august 2016, în cauza penală în privința lui

Mocanu Ruslan Ion, născut la 11 februarie 1981, originar și locuitor al satului Gotești, raionul Cantemir;

Termenul de examinare a cauzei:

- prima instanță: 06.11.2015- 10.03.2016;

- instanța de apel: 29.04.2016-09.08.2016;

- instanța de recurs: 13.04.2016-23.11.2016;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cantemir din 10 martie 2016, Mocanu Ruslan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 151 alin.(1) Cod penal, *cu aplicarea art. 364 alin. (8) Cod de procedură penală*, la 4 (patru) ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și conform art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe un termen de probațiune de 4 (patru) ani.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial și dispusă încasarea de la Mocanu Ruslan în beneficiul lui Croitoru Sergiu prejudiciul material în sumă de 28568 lei, prejudiciul moral în sumă de 30 000 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3 000 lei, iar în total suma de 61 568 lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Mocanu Ruslan în noaptea de 04 spre 05 mai 2015, pe fundalul unui conflict apărut între el și Croitoru Sergiu, în timp ce ultimul se afla în strada satului Gotești, raionul Cantemir, inculpatul intenționat i-a aplicat lui Croitoru Sergiu lovituri cu un băț de lemn peste corp, căuzîndu-i acestuia leziuni corporale periculoase pentru viață

sub formă de traumă cranio-cerebrală deschisă, manifestată prin plagă contuză plesnită în regiunea parietală pe dreapta, fractură fragmentară a osului parietal pe dreapta, fractura fragmentară a osului parietal pe dreapta cu deplasare, contuzie cerebrală gr.2-3, hemiplegie pe stînga.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către partea vătămată Croitoru Sergiu, solicitînd casarea acesteia în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată.

În motivarea apelului a indicat că:

- sentința instanței de fond este emisă ca una ilegală în partea stabilirii termenului pentru repararea prejudiciului și în partea neadmiterii integrale a acțiunii civile, deoarece în urma loviturii aplicate de către Mocanu Ruslan, partea vătămată a fost transportat cu salvarea și internat în spital pînă la 21 iulie 2015 la Institutul de Medicină de Urgență mun. Chișinău unde s-a aflat în comă pînă la 13 iulie 2015, iar la 21 iulie 2015 a fost internat la Institutul Neurologie și Neurochirurgie mun. Chișinău, unde s-a aflat pînă la 20 august 2015 și din 20 august 2015 pînă la 10 noiembrie 2015 a fost supus reabilitării individuale la Consiliul Național pentru Determinarea Dezabilității și Capacității de munci și din 11 noiembrie 2015 pînă la 22 noiembrie 2015 a fost internat la Institutul Neurologic și Neurochirurgie mun. Chișinău;

- în urma tratamentului a suportat mai multe operații și a fost supus mai multor investigații medicale la prescripția medicilor, astfel a suportat cheltuieli mari în urma investigațiilor efectuate, tratamentului prescris de medic și procurării produselor alimentare, deoarece era în imposibilitate de a se alimenta normal, iar în total s-a acumulat suma de 28 568,30 lei și totodată, a apelat la serviciile avocatului pentru participarea acestuia în judecată, achitînd serviciile în sumă de 3 000 lei;

- în urma traumelor suportate partea vătămată a avut de suferit fizic și moral, fiindu-i cauzat un prejudiciu moral, pe care îl estimează la suma de 300 000 lei, iar instanța de fond incorect a ajuns la concluzia, că suma prejudiciului moral solicitat este unul exagerat și i-a acordat inculpatului un termen destul de îndelungat pentru repararea prejudiciului.

3.1. Împotriva sentinței a depus apel și avocatul Rusev Serghei în numele inculpatului, solicitînd casarea acesteia în partea aplicării pedepsei penale și încasarea prejudiciului moral, cu emiterea unei noi hotărîri, prin care, cu aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală pentru infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal, să-i fie aplicată o pedeapsă potrivit noii limite minime stabilite de legea penală, iar cu aplicarea art. 90 Cod penal, executarea pedepsei definitive să fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani, iar încasarea prejudiciului moral în beneficiul părții vătămate Croitoru Sergiu să fie stabilit într-un quantum mult mai mic decît cel încasat de instanță.

În susținerea apelului avocatul a menționat că:

- instanța corect a stabilit circumstanțele atenuate potrivit prevederilor art. 76 Cod penal și anume faptul, că inculpatul a recunoscut vina și s-a căit de cele comise și că partea vătămată prin comportamentul său ilegal (pătrunderea ilegală în locuința inculpatului, amenințarea cu un cuțit) a provocat infracțiunea dată;

- instanța de judecată urma să-i aplice lui Mocanu Ruslan o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 4 luni, cu aplicarea art. 90 Cod penal, cu suspendarea acesteia pe un termen mai mic decât cel stabilit de instanță;

- inculpatul a recunoscut integral acțiunea civilă în partea cauzării prejudiciului material în mărime de 28 568 lei, deoarece cheltuielile suportate de către Croitoru Sergiu au fost legate de tratamentul pe care l-a primit în urma infracțiunii comise, însă prejudiciul moral este exagerat, din motiv că partea vătămată se face vinovată în provocarea infracțiunii.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 august 2016 a fost respins apelul avocatului Rusev Serghei, ca fiind nefundat și admis apelul părții vătămate, casată parțial sentința instanței de fond în latura civilă și în partea stabilirii obligațiilor la condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a fost modificat cuantumul despăgubirilor prejudiciului moral încasat de la Mocanu Ruslan în beneficiul lui Croitoru Sergiu prin majorarea cuantumului de la 30000 lei la 40000 lei.

În conformitate cu art. 90 alin. (6) lit. e) Cod penal, lui Mocanu Ruslan i s-a stabilit obligația de a repara daunele cauzate părții vătămate Croitoru Sergiu în termen de 2 (doi) ani.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. În argumentarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, la examinarea cauzei penale instanța de fond a respectat prevederile art. 101 Cod de procedură penală argumentându-le, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, ceia ce a dus la pronunțarea unei hotărâri corecte de recunoaștere a vinovăției lui Mocanu Ruslan în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal - „*vătămarea intenționată gravă a integrității corporale, care este periculoasă pentru viață*”.

Cauza penală a fost examinată potrivit prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, iar vina inculpatului în comiterea faptei imputate și-a găsit confirmare prin ansamblul de probe detaliat analizate și corect apreciate de instanța de fond, iar pedeapsa stabilită este una echitabilă și conformă infracțiunii comise de către Mocanu Ruslan.

Instanța de apel a precizat că, prima instanță a luat în considerație la stabilirea pedepsei caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii, săvârșirea unei infracțiuni intenționate, grave, circumstanțele atenuate și lipsa celor agravante, persoana inculpatului, care la locul de trai se caracterizează pozitiv, nu este angajat în câmpul muncii, iar pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și suspendarea condiționată a pedepsei cu stabilirea termenului de probațiune de 4 ani va duce la restabilirea echității sociale.

Referitor la apelul declarat de partea vătămată Croitoru Sergiu, Colegiul judiciar luînd în considerație prevederile art. 1422 alin. (1) și alin. (2), 1423 Cod civil și art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală a menționat că, din materialele dosarului se constată că părții vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale periculoase pentru viață și ținând cont de faptul că infracțiunea a fost provocată de comportamentul părții vătămate, a considerat că suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral încasată de prima instanță nu este suficientă pentru acoperirea suferințelor fizice și psihice cauzate ultimei, dar ar putea aduce o satisfacție morală persoanei vătămate suma de 40 000 lei.

Astfel, ținînd cont de starea sănătății a părții vătămate, instanța de apel a conchis și asupra necesității stabilirii obligației inculpatului Mocanu Ruslan de a repara daunele cauzate lui Croitoru Sergiu în termen de 2 ani.

5. Împotriva hotărîrilor a declarat recurs ordinar avocatul Oleg Gorlenco în numele părții vătămate, invocînd prevederile art. 427 alin. (1) pct. 15) Cod de procedură penală, solicitînd casarea acestora în latura civilă, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care să fie admisă integral acțiunea civilă și în ce privește încasarea pagubei morale, cu obligarea inculpatului să repare dauna cauzată în cel mai restrîns termen.

În motivarea recursului avocatul indică motivele identice din cererea de apel descris la pct. 3 a prezentei decizii, menionînd suplimentar că, instanțele ierarhic inferioare au dispus de suficiente probe pentru a admite integral acțiunea civilă.

5.1. La 13.10.2016 avocatul Rusev Serghei în numele inculpatului a depus recurs ordinar solicitînd casarea hotărîrilor în partea civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care încasarea prejudiciului moral să fie stabilit într-un quantum mult mai mic decît cel stabilit, deoarece este unul exagerat și neargumentat, iar partea vătămată nu a prezentat careva probe ce ar confirma argumentele sale, iar instanțele de judecată urmau să i-a în considerație situația deplorabilă în care se află inculpatul.

6. Procurorul a depus referință asupra recursurilor declarate prin care a solicitat respingerea acestora, pe motiv că criticile formulate de avocat în numele părții vătămate sunt lipsite de temei, iar recursul avocatului în numele inculpatului este depus peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

7.1. Referitor la recursul ordinar declarat de avocat în numele părții vătămate

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Astfel, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, dar va ține seama de starea de fapt deja constatată prin hotărârea judecătorească definitivă.

Colegiul penal lecturînd textul recursului reține că, recurentul este de-acord cu încadrarea juridică a acțiunilor și cu pedeapsa aplicată inculpatului, însă își invocă dezacordul cu aprecierea probelor care au dus la admiterea parțială a acțiunii civile în partea încasării prejudiciului moral.

În această ordine de idei, Colegiul reiterează că conform art. 1422 alin.(1) și (2) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.*

Totodată, potrivit art. 1423 Cod civil, *mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată și caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.*

Prin urmare, Colegiul reține că, conform acțiunii civile partea vătămată solicită încasarea prejudiciului moral în sumă de 300 000 lei, însă aceasta este o sumă exagerată și nejustificată, or, conform art. 41 CEDO cererea cu privire la încasarea prejudiciului moral nu trebuie să fie exorbitantă și să nu tindă la o

îmbogățire fără temeii, cu atât mai mult că condamnarea inculpatului aduce în sine o satisfacție pentru partea vătămată.

Astfel, instanța consideră că rejudecând cauza, instanța de apel corect a admis apelul părții vătămate în partea ce ține de recuperarea prejudiciului moral în beneficiul acesteia prin modificarea și majorarea cuantumului încasat, or într-adevăr suma de 30 000 lei încasată de instanța de fond nu este suficientă pentru acoperirea suferințelor fizice și psihice cauzate lui Croitoru Sergiu, iar suma de 40 000 lei aduce o satisfacție morală persoanei vătămate, luându-se în considerație și circumstanțele cauzei.

În viziunea Colegiului penal, repararea prejudiciului moral prin acordarea sumei de 40 000 lei se apreciază ca fiind în deplină concordanță cu principiul răspunderii civile delictuale care impune reparația integrală, reală și efectivă a daunelor morale cu luarea în considerare a urmărilor faptei asupra integrității corporale și sănătății părții vătămate, a naturii și duratei acestora, avînd în vedere și exigențele art. 3 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertarilor Fundamentale.

În context, instanța apreciază ca motivată concluzia instanței de apel cu privire la soluționarea chestiunii cu privire la prejudiciul moral produs prin infracțiune, astfel, alegațiile avocatului în numele părții vătămate sunt nefondate și prin urmare, recursul se declară inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7.2. Referitor la recursul ordinar declarat de avocat în numele inculpatului

Colegiul penal menționează că în conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală *termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.*

După cum rezultă din materialele dosarului, cauza penală a fost judecată în ordine de apel cu participarea procurorului, inculpatului și a avocatului acestuia, a părții vătămate și a avocatului său și conform procesului-verbal dispozitivul deciziei a fost pronunțat la 09.08.2016 cu explicarea părților termenului, ordinii de atac împotriva deciziei și faptul că pronunțarea hotărîrii integrale va fi pronunțată la 08.09.2016, ora 14.00 (f.d. 263-265, vol. I).

Prin urmare, aceste momente certifică faptul că termenul de 30 de zile de contestare cu recurs ordinar al deciziei instanței de apel stabilit de art. 422 Cod de procedură penală, nu a fost respectat de către avocatul inculpatului, deoarece recursul ordinar a fost declarat abia la 13.10.2016 și astfel, Colegiul penal consideră că recursul a fost depus peste termen, or termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca fiind declarat peste termen, deoarece legea procesual-penală ce

reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În atare împrejurări, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel a expirat la 10.10.2016, iar inculpatul sau avocatul său au avut reala posibilitate de a face cunoștință cu materialele cauzei penale și de a declara recurs în termenul stabilit de lege.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră, că recursul ordinar declarat de avocat în numele inculpatului, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 2) și 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 august 2016, în cauza penală în privința lui Mocanu Ruslan, a avocatului Gorlenco Oleg în numele părții vătămate Croitoru Sergiu ca fiind vădit neîntemeiat, iar recursul avocatului Rusev Serghei în interesele inculpatului Mocanu Ruslan ca fiind depus peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 21 decembrie 2016.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun